

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 187/2015-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. júna 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Lalíka prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Pavlom Piovarčim, Štúrova 20, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 940/2002 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 940/2002 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 940/2002 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy právneho zastúpenia v sume 296,44 € (slovom dvestodeväťdesiatšesť eur a štyridsaťštyri centov) na účet advokáta JUDr. Pavla Piovarčího, Štúrova 20, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 187/2015-15 z 29. apríla 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 940/2002.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania (žalobkyňou) „o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti a určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva“, ktoré začalo ešte v apríli 2002 a dosiaľ ani po 13 rokoch nie je právoplatne skončené. Predĺženie tohto konania spôsobilo jednak nekonanie okresného súdu v určitých obdobiach, ako aj ustanovení znalci, ktorí spôsobili zbytočné prieťahy, pretože viackrát nevypracovali znalecké posudky v stanovených lehotách, a napokon tiež to, že rozsudok okresného súdu z 8. marca 2011 bol zrušený odvolacím súdom v roku 2013. Sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu 11. februára 2015 aj sťažnosť na prieťahy v konaní.

3. Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby vo veci vydal nález, ktorým vysloví, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 940/2002 svojou nečinnosťou, nesústredenou a neefektívnou činnosťou porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prieťahov. Domáha sa aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € a úhrady trov konania.

4. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril predseda okresného súdu, ktorý vo svojom vyjadrení k dôvodnosti sťažnosti podaním z 15. mája 2015 uviedol:

„Po oboznámení sa s obsahom podanej sťažnosti a spisu, v ktorom sú namietané prieťahy, Vám prekladám svoje stanovisko spolu s chronológiou vo veci vykonaných úkonov:

- žaloba o určenie vlastníckeho práva a určenie, že nehnuteľnosť patrí do dedičstva, bola sťažovateľkou v zastúpení právnu zástupkyňou podaná na tunajšom súde dňa 15.4.2002...

- dňa 28.1.2003 bol žalobný návrh odoslaný na vyjadrenie v lehote 15 dní žalovaným v 1. až 3. rade.

- dňa 14.2.2003 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaných.

- dňa 17.2.2003 bolo stanovisko žalovaných doručované na vyjadrenie právnej zástupkyňi sťažovateľky.

- právna zástupkyňa sťažovateľky doručila svoje stanovisko súdu dňa 21.3.2003.

- dňa 5.3.2004 bolo určené pojednávanie na deň 2.6.2004, ktoré bolo preročené na 31.5.2004.

- pojednávanie sa uskutočnilo bez prítomnosti sťažovateľky, ktorej neúčast' ospravedlnila jej právna zástupkyňa zo zdravotných dôvodov a bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ďalšieho dokazovania.

- dňa 8.7.2004 dala zákonná sudkyňa pokyn pre vyžiadanie správ zo Správy katastra v Košiciach a z Okresného súdu Košice I žiadala o pripojenie spisov z bývalého Štátneho notárstva.

- v mesiacoch september a december 2004 predložila Správa katastra v Košiciach žiadané listiny.

- dňa 25.8.2005 bolo určené pojednávanie na deň 31.10.2005.

- dňa 24.10.2005 požiadala právna zástupkyňa sťažovateľky o odročenie termínu pojednávania, určeného na deň 31.10.2005, z dôvodu kolízie pojednávanií.

- na základe uvedenej žiadosti bolo pojednávanie odročené na 14.12.2005.

- dňa 13.12.2005 požiadala právna zástupkyňa sťažovateľky telefonicky o odročenie pojednávania zo dňa 14.12.2005 z dôvodu kolízie sinými pojednávaniaми a tiež požiadala o vypočutie sťažovateľky v domácom prostredí z dôvodu jej zlého zdravotného stavu.

- z vyššie uvedených dôvodov bolo pojednávanie odročené na 1.2.2006.

- takto určené pojednávanie bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu žalovanej v 2. rade na deň 13.3.2006.

- dňa 13.3.2006 sa pojednávanie uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

- uznesením zo dňa 24.5.2006 bolo nariadené znalecké dokazovanie znalcom z odboru geodézie a kartografie.

- znalecký posudok bol súdu doručený 26.2.2007.

- dňa 16.3.2007 bolo určené pojednávanie na deň 30.4.2007.

- uznesením zo dňa 20.4.2007 bolo rozhodnuté o znalečnom.

- vytýčeného pojednávania (na deň 30.4.2007) sa nezúčastnila sťažovateľka ani jej právna zástupkyňa, ktorá požiadala o odročenie pojednávania na neskorší termín zo zdravotných dôvodov (účast' na rehabilitácii).

- *pojednávane bolo odročené na deň 28.5.2007, kedy sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom rozhodnutia o vstupe do konania ďalších účastníkov na strane žalovaných.*

- *dňa 30.5.2007 podala právna zástupkyňa sťažovateľky písomný návrh na pripustenie vstupu ďalších žalovaných do konania.*

- *dňa 2.7.2007 došlo k zmene zákonnej sudkyne v súlade s rozvrhom práce tunajšieho súdu pre príslušný kalendárny rok.*

- *uznesením zo dňa 30.10.2007 bolo rozhodnuté o podanom procesnom návrhu a zmene žaloby.*

- *v januári 2008 bolo určené pojednávanie na deň 26.2.2008.*

- *pojednávane sa uskutočnilo, rovnako ako ďalšie dňa 17.3.2008.*

- *ďalšie pojednávanie, určené na deň 20.5.2008, bolo odročené na žiadosť právnej zástupkyne sťažovateľky z dôvodu kolízie termínov pojednávanií, a to na deň 23.5.2008.*

- *pojednávane sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito.*

- *v júni 2008 bolo vytýčené pojednávanie na deň 9.9.2008.*

- *z dôvodu nedoručenia predvolania na pojednávanie znalcovi bolo pojednávanie odročené na deň 21.10.2008.*

- *pojednávane dňa 21.10.2008 sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom zistenia aktuálnej adresy znalca.*

- *po zistení tejto adresy bol dňa 7.11.2008 určený nový termín pojednávania, a to na deň 23.1.2009.*

- *za účelom doplnenia znaleckého dokazovania bolo pojednávanie odročené na 27.3.2009.*

- *ďalšie pojednávania boli určené na dni 24.4.2009 a 19.6.2009.*

- *druhé z týchto pojednávanií (zo dňa 19.6.2009) bolo odročené za účelom dopracovania znaleckého posudku.*

- *dňa 30.6.2009 boli žiadané listinné doklady zo Štátneho archívu v Košiciach, ktorý žiadosti vyhovel 10.8.2009.*

- *uznesením zo dňa 2.9.2009 bolo nariadené znalecké dokazovanie s prihliadnutím na doplnené doklady.*

- spis bol znalcovi odoslaný dňa 4.9.2009 a následne 4.11.2009, keďže prvú zásielku neprevzal.

- dňa 2.12.2009 znalec vrátil spis bez vypracovania znaleckého posudku s poukazom na skutočnosť, že bol vyčiarknutý zo zoznamu znalcov, na základe takto oznámenej skutočnosti bol uznesením zo dňa 15.1.2010 ustanovený iný znalec z toho istého odboru...

- spis bol znalcovi odoslaný dňa 8.4.2010 a doplnok k znaleckému posudku bol súdu doručený 26.10.2010.

- v novembri 2010 bolo určené pojednávanie na deň 14.12.2010.

- uznesením zo dňa 26.11.2010 bolo rozhodnuté o znalečnom...

- dňa 14.12.2010 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na deň 8.3.2011.

- dňa 8.3.2011 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bolo rozhodnuté tak, že súd žalobu zamietol.

- dňa 19.4.2011 sa sťažovateľka cestou svojej právnej zástupkyne proti rozsudku odvolala.

- dňa 21.4.2011 bola sťažovateľka vyzvaná na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolanie a toto bolo zaslané na vyjadrenie žalovaným,

- na základe žiadosti bolo uznesením zo dňa 27.4.2011 priznané sťažovateľke oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku.

- vyjadrenie žalovaných k odvolaniu bolo súdu doručené 13.5.2011.

- dňa 20.5.2011 bol spis predložený na rozhodnutie odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach, na ktorom sa nachádzal do 17.7.2013, kedy bol vrátený s rozhodnutím, ktorým bol rozsudok súdu prvého stupňa zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

- po vrátení spisu z odvolacieho súdu dala zákonná sudkyňa pokyn pre vydanie uznesenia na doplnenie znaleckého dokazovania dodatkom č. 2.

- uznesenie bolo vypracované 31.10.2013 a spis znalcovi odoslaný 6.11.2013.

- dňa 19.3.2014 bol ustanovený znalec urgovaný na predloženie vypracovaného dodatku k znaleckému posudku.

- dňa 22.5.2014 bol znalec urgovaný na predloženie posudku telefonicky, kedy poukázal na svoju pracovnú zaneprázdnenosť.

- písomným podaním zo dňa 26.5.2014 požiadal ustanovený znalec o predĺženie lehoty na vypracovanie posudku do 20.6.2014.

- dňa 2.6.2014 bol daný súhlas s predĺžením lehoty tak, ako o to znalec požiadal.

- znalecký posudok bol súdu doručený 15.7.2014.

- dňa 29.7.2014 bol znalcom doručený doplnok k znaleckému posudku zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.

- vyjadrenie sťažovateľky cestou jej právnej zástupkyne bolo súdu doručené 21.8.2014.

- dňa 2.10.2014 došlo k zmene zákonného sudcu v danom konaní v súlade s rozvrhom práce tunajšieho súdu pre príslušný kalendárny rok a po preložení pôvodne konajúcej zákonnej sudkyne JUDr. Slávky Zborovjanovej na súd vyššieho stupňa.

Ako vyplýva z chronológie vo veci vykonaných úkonov, na celkovú dĺžku konania má vplyv predovšetkým skutková obtiažnosť veci spočívajúca v nutnosti znaleckého dokazovania, a to aj vypracovaním dodatkov k už podanému znaleckému posudku, druhého z nich po rozhodnutí odvolacieho súdu.

Jednalo sa o nutnosť znaleckého dokazovania znalcom z odboru, v ktorom sú zapísaní znalci značne zatažení, čo je súdu známe i z iných konaní. Právnym zástupcom uvádzaný argument, že pri dlhotrvajúcom nevypracovaní znaleckého posudku bolo potrebné poveriť iného znalca, teda nemožno považovať za účelný. Navyše aj ustanovený znalec sa musí so spisom oboznámiť tak, aby mohol znalecký posudok vypracovať, čo by si vyžadovalo ďalší a značný časový priestor. Súdu tiež nemohla byť známa skutočnosť, že dôjde k vyčiarknutiu prv ustanoveného súdneho znalca, ktorý vypracúval pôvodný znalecký posudok a že z toho dôvodu bude potrebné ustanoviť iného znalca. Dĺžka vypracúvania znaleckého posudku a jeho dodatkov zodpovedala reálnym možnostiam v súvislosti so zataženosťou ustanovených znalcov, pričom došlo k urgenciám na vypracovanie posudku, resp. jeho dodatku. Ak právny zástupca sťažovateľky namieta výšku priznanej znaleckej odmeny, proti uzneseniu o priznanej odmene mala možnosť sťažovateľka podať odvolanie, avšak tak ani v jednom prípade neurobila.

Pokiaľ ide o namietanú celkovú dĺžku predmetného konania, je potrebné poukázať na fakt, že s výnimkou kratších období nečinnosti, a to od 21.3.2003 do 5.3.2004, od decembra

2004 do augusta 2005 a od augusta 2014 do súčasnosti súd v danej veci konal, vytyčoval pojednávania a vykonával ďalšie úkony potrebné pre rozhodnutie veci (nariadenie znaleckého dokazovania, zabezpečovanie listín). Predovšetkým obdobie nečinnosti v posledných mesiacoch bolo spôsobené vyššie odôvodnenou zmenou zákonného sudcu v danom konaní, ktorý sa musí s predmetným spisom (330 strán), ale i s ďalšími prevzatými spismi dôsledne oboznámiť. Je pravdou, že táto skutočnosť nemôže byť pripísaná na ťarchu sťažovateľky, ale jedná sa o objektívne danú skutočnosť, ktorá má reálny podklad bez zavinenia sudcu či súdu.

Pri rozhodovaní ústavného súdu navrhujem tiež zohľadniť skutočnosť, že práve právna zástupkyňa sťažovateľky opakovane niekoľkokrát navrhla odročiť vytýčené pojednávania, a to spravidla z dôvodu kolízií s inými termínmi pojednávania. Na jej žiadosť boli odročené pojednávania, určené na dni 31.10.2005, 14.12.2005, 30.4.2007 a 20.5.2008.

Poukazujem tiež na obdobie, keď sa spis nachádzal na odvolacom Krajskom súde v Košiciach (20.5.2011 až 17.7.2013). Toto obdobie nie som oprávnený žiadnym spôsobom hodnotiť či posudzovať, podľa môjho názoru však jeho trvanie nemôže byť pripísané na ťarchu tunajšiemu súdu, ktorý po vrátení spisu z tohto súdu začal vo veci vykonávať ďalšie úkony na základe pokynov odvolacieho súdu.“

5. Procesné úkony okresného súdu uvedené vo vyjadrení okresného súdu považoval ústavný súd za preukázané, pretože sa zhodujú s jeho zisteniami a vyplývajú zo súdneho spisu okresného súdu predloženého na nahliadnutie 20. mája 2015. Ústavný súd navyše zistil, že sťažovateľka viackrát upravovala svoj návrh (pre zrejme nesprávnosti v písaní) už na začiatku konania 21. marca 2003 a tiež aj znenie petitov svojho návrhu (napr. 2. mája 2007, 8. februára 2011 a 8. marca 2011). Posledným úkonom v spise je urgencia sťažovateľky na nariadenie termínu pojednávania doručená okresnému súdu 11. februára 2015, na ktorú okresný súd zatiaľ nereagoval.

6. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu zaujala stanovisko podaním z 1. júna 2015, v ktorom uviedla:

„Skutočnosti uvedené vo vyjadrení sa k sťažnosti predsedu Okresného súdu Košice I zo dňa 18.05.2015 podľa môjho nijako nevyvracajú mnou namietané prietahy v konaní, ale naopak preukazujú, že k týmto vo veci reálne došlo a to z dôvodov na strane konajúceho súdu, čo v konečnom dôsledku priznáva aj samotný predseda Okresného súdu Košice I.

Mám za to, že zmena zákonného sudcu v žiadnom prípade nemôže byť na ujmu mne ako účastníkovi konania a obmedzovať, resp. porušovať moje ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Jedná sa o internú organizačnú záležitosť súdu, ktorú je súd povinný si obstaráť tak, aby tým samotní účastníci, s ohľadom na dĺžku ich konania, neboli nijako negatívne ovplyvnení.

Opätovne poukazujem a zotrvávam na všetkých skutočnostiach uvedených v mojom písomnom podaní - ústavnej sťažnosti zo dňa 23.03.2015.“

7. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1... Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3

ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 111/02, III. ÚS 142/03) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitnosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci.

11.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie okresného súdu o určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Z obsahu súdneho spisu okresného súdu síce vyplýva, že čiastočne ide o skutkovo zložitejšiu vec, keďže muselo byť až trikrát nariadené (doplnené) znalecké dokazovanie, ale na druhej strane vec nie je právne zložitá a z dosiahnutých výsledkov ústavný súd nezistil takú zložitost' veci, ktorá by mohla odôvodňovať až trinásťročné trvanie tohto konania.

11.2 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria – správania sťažovateľky v posudzovanom konaní – ústavný súd zistil, že k predĺženiu predmetného konania čiastočne prispela aj sama sťažovateľka, ktorá síce bola právne zastúpená advokátkou, ale niekoľko pojednávaní, napr. 31. októbra 2005, 14. decembra 2005, 30. apríla 2007 a 20. mája 2008, bolo odročených práve na základe jej žiadostí pre kolíziu s inými pojednávaniami, a dokonca v jednom prípade – 14. decembra 2005 – ospravedlnenie nebolo doložené ani relevantnými dokladmi. Pre svoj zlý zdravotný stav sťažovateľka bola okresným súdom vypočutá prvýkrát až na pojednávaní 17. marca 2008. Na druhej strane však bola v konaní veľmi aktívna, a keď bol okresný súd nečinný (žiadala dvakrát v roku 2003, a to 28. januára a 28. novembra a naposledy aj 14. februára 2015), aby okresný súd nariadil vo veci pojednávania, a tiež včas reagovala na pokyny súdu a oznamovala mu potrebné skutočnosti. Sťažovateľka v predmetnom konaní využívala aj svoje procesné práva, ako to vyplýva z prehľadu procesných úkonov uvedených v bode 4 tohto nálezu, avšak rozhodovanie o jej návrhoch či opravných prostriedkoch nemožno započítavať iba na farchu okresného súdu.

11.3 Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľky, bol postup okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd poukazuje predovšetkým na to, že trvanie napadnutého konania (takmer 13 rokov) je už samo osebe celkom jednoznačne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako to bolo v danej veci, možno už len na základe jeho posúdenia ako celku považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne napr. II. ÚS 3/09, III. ÚS 170/2010, III. ÚS 21/2014). Hoci možno nájsť v konaní okresného súdu aj obdobia

nečinnosti, a to už hneď na začiatku konania od podania žaloby (15. apríl 2003) do 17. januára 2004, t. j. v trvaní 9 mesiacov, a potom najmä od 8. júla 2004 až do 13. marca 2006, keď sa konalo druhé pojednávanie, v trvaní viac ako 20 mesiacov (v tomto období boli určené termíny pojednávania odročené dvakrát na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľky a raz právneho zástupcu odporcov bez prerokovania veci), a okresný súd následne vykonal na ôsmich pojednávaniach od 28. mája 2007 až do 8. marca 2011 aj dokazovanie vypočutím účastníkov a svedkov a napokon rozhodol rozsudkom, na doterajšiu dĺžku konania mala zásadný vplyv najmä jeho neefektívna činnosť, pretože aj keď vo veci samej rozhodol, jeho rozhodnutie z 8. marca 2011 bolo odvolacím súdom podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP zrušené z dôvodu, že okresný súd nesprávne vec právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. Na celkovú dĺžku konania malo vplyv aj to, že lehoty na vypracovanie znaleckého posudku a jeho dvoch dodatkov boli výrazne prekročené vinou znalcov, ktorých ustanovil okresný súd, keďže vypracovanie trvalo s prestávkami od mája 2006 do februára 2007, od septembra 2009 až do októbra 2010 a tiež od októbra 2013 až do júla 2014, čo tiež nemožno akceptovať bez ohľadu na to, že od 20. mája 2011 až do 17. júla 2013 sa spis nachádzal aj na odvolacom súde.

12. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej k zbytočným prieťahom v súdnom konaní nemusí dochádzať len nekonaním príslušného súdu, ale aj takou jeho činnosťou, ktorá nesmeruje k odstráneniu právnej neistoty účastníkov súdneho konania. Aj neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. IV. ÚS 164/03, IV. ÚS 121/04, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 380/08, I. ÚS 158/2010).

13. Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu ústavný súd preto vyslovil, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 17 C 940/2002 bolo porušené základné právo

sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

14. Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľka domáhajúca sa rozhodnutia súdu vo svojej veci (bod 2 výroku rozhodnutia).

15. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

16. Sťažovateľka sa domáhala priznania finančného zadosťučinenia v sume 5 000 € z dôvodov, ktoré uviedla vo svojej sťažnosti takto: *„Nemožnosť usporiadania si vzťahov v súvislosti s vlastníckym právom v spojení s postupom súdu, ktorý nevykonáva úkony, ktoré majú smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa účastníci konania počas jeho trvania nachádzajú je jasným dôkazom neefektívnej činnosti súdu, ktorá nie je ničím ospravedlniteľná.“*

17. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym

súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

18. S prihliadnutím na neefektívny postup okresného súdu vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 940/2002 a okolnosti danej veci vyhodnotené v bode 11.1 až 11.3 ústavný súd považuje priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde(bod 3 výroku rozhodnutia).

19. Ústavný súd preto nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu 3 000 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto rozhodnutia.

20. Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. Pavlom Piovarčim. Sťažovateľka si uplatnila úhradu trov konania bez bližšej špecifikácie.

21. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2014, ktorá bola 839,83 €. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaných porušení práv úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Advokát vykonal 2 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti v roku 2015. Odmena za jeden právny úkon vykonaný v roku 2015 je 139,83 €, spolu s režijným paušálom 8,39 € predstavuje sumu

148,22 €. Odmena advokátovi za poskytnuté služby v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) predstavuje celkovú sumu 296,44 €, keďže advokát neosvedčil, že je platcom dane z pridanej hodnoty. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

22. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2015